

ELÇİN GÜMRÜKÇÜOĞLU

SEFİRE

Hatıralarım

DESTEK YAYINLARI: 884
BİYOGRAFİ: 10

ELÇİN GÜMRÜKÇÜOĞLU / SEFİRE

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül
Editör: Ash Bahşi
Kapak Tasarım: İlknur Muştu
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Ocak 2018
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-311-349-2

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkani.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari
www.destekmedyagrubu.com

Sena Ofset
Sertifika No. 12064
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi
B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapı 34010 İstanbul
Tel. (0) 212 613 38 46

ELÇİN GÜMRÜKÇÜOĞLU

SEFİRE

Hatıralarım

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	11
BAŞLARKEN	11
“ELÇİN” İSİMLİ İLK ÇOCUK.....	13
BİR İSTANBUL GELENEĞİ.....	17
KABUL GÜNÜ.....	21
İLK AVRUPA SEYAHATİM	25
PADAM PADAM	29
PARKLAR ŞEHİRİ LONDRA.....	30
ÇİKOLATA YALNIZCA ÇOCUKLARA	31
ADAŞIM ELÇİN.....	33
ANNESİZ OLMAK.....	35
BABAMLA SEYAHAT	36
ROBERT TAYLOR İLE TANIŞTIM	39
HENÜZ MEŞHUR OLMAYAN MONROE	41
ROBERT KOLEJ’DEN BOĞAZİÇİ’NE.....	42
İLK DAVET.....	44
KRALİÇE SÜREYYA’NIN KISKANÇLIĞI.....	46
TÜRKİYE’DE İLK HİLTON.....	47
İNGİLİZCEDEN KALDIK!	50
HUKUK EĞİTİMİ, BASIN KARTI	52

BABAM.....	54
ÇIRÇIR SUYU, HÜNKÂR SUYU.....	57
DONDURMACI ZEYNEL USTA.....	60
BENİM SİNEMALARIM.....	61
MEŞHUR TERZİLER, AYAKKABICILAR.....	63
ŞİRKET-İ HAYRİYE VAPURLARI.....	65
GÖRÜCÜ GELDİ.....	66
RAHMİ VAPURDA.....	69
VALİZDE BURUŞAN CEKET.....	71
EVİNİ BİZE TAHSİS ETTİ.....	73
LONDRA'DA NİŞAN.....	74
DÜĞÜN HAZIRLIKLARI.....	76
BAYAR VE MENDERES DÜĞÜNDE.....	80
BABAMIN GÖZYAŞLARI.....	82
LONDRA VE YENİ HAYATIMIZ.....	83
KRALİÇE'YE TAKDİM.....	85
ELIZABETH TAYLOR, LAURENCE OLIVIER.....	88
LONDRA'DAKİ DOSTLARIMIZ.....	90
BENİCE GELDİ!.....	91
ŞİRİN HANIM.....	93
İSVEÇ SEYAHATI.....	95
ANKARA'DA YAŞAM.....	97
PEYNİR İTHALİ YÜZÜNDEN ÇÜRÜYEN GEMİLER.....	99
RAHMİ'NİN YENİ GÖREVİ.....	101
ANKARA'NIN SOSYAL HAYATI.....	104
ŞAPKALAR.....	106
MISIRA GİDİŞ.....	108
KAHİRE'NİN MOBİLYALARI.....	110

AKRABALARIN İSTANBUL BULUŞMASI	111
“İSTENMEYEN KİŞİ” İLAN EDİLDİK!.....	114
İSVİÇRE PASAPORTUYLA TÜRKİYE'YE DÖNÜŞ.....	116
MASTIR VE SERAMİK	118
SUDAN'DA ÜÇ AY	119
KIZIM NOEL'DE DOĞDU	121
KAHİRE'DE SOSYAL YAŞAM	124
KIZIMIZIN İSMİ	130
ANKARA'YA TAYİN... OCAK 1963	134
CEMİYET HABERLERİNDEN TANIYAN DOKTOR.....	140
HARVARD'A GİDİŞ.....	144
DÜNYANIN HER YERİNDEN ARKADAŞLAR	148
YİRMİ DOLARA ETEK ÖRDÜM.....	149
ÇİN OPERASI	151
GAZETECİNİN YAPTIĞI	155
GENÇ AHBAPLARIMIZ.....	157
“FODLACILAR GELİYOR!”	159
ANKARA'NIN MODAEVLERİ	164
BONN'DA TÜTSÜ	165
PONPON YUVAYA GİTMEDİ.....	168
STRASBOURG'A TAYİN	170
ŞİLİ İLE AVRUPA KONSEYİ	173
STRASBOURG'DA DOSTLUKLAR	175
FRANSIZCA TALEBESİ	177
STRASBOURG ÇEVRESİ VE KUŞKONMAZ	180
İRAN'A GİDİYORUZ	184
TAHRAN, 1975	187
HAVUZDA BİTEN GECE	189

FIRST CLASS.....	192
YILDIRIM MAYRUK.....	194
ŞAHBANU TÜRKİYE'DE.....	197
UÇAKTA ETEK BOYU ALDIM.....	200
İRAN'DAKİ DOSTLARIMIZ	203
EMEL SAYIN'I ÇOK SEVDİLER.....	205
TAHRAN'DA DEFİLE	210
KİŞ ADASI'NA DAVET	212
PAKİSTAN	213
AJDA "PEYKAN"	215
ECNEBİ DOSTLARIMIZ	222
BENİCE'NİN KANADA MACERASI.....	225
TAHRAN'DAN AYRILIYORUZ.....	228
ANKARA 1978-1981	232
İHTİLAL OLDU.....	235
LONDRA'YA TAYİNİMİZ.....	237
PRENS CHARLES VE LADY DIANA'NIN DÜĞÜNÜ.....	240
KRALİÇE'YE İTİMATNAME.....	242
ANADOLU GÜNEŞİ.....	248
BİR YASTIKTA 25 YIL.....	251
PONPON KRALİÇE'NİN DAVETİNDE	256
YENİ DOSTLAR.....	259
SEAN CONNERY, KIRK DOUGLAS	261
KERMES YARIŞI!.....	268
TURGUT VE SEMRA ÖZAL.....	271
NAİM SÜLEYMANOĞLU'NUN KAÇIŞI.....	274
İKİNCİ PRENS DÜĞÜNÜ.....	280
İNGİLİZ GÜMÜŞÜ	285

SEMRA HANIM'IN DİL SÜRÇMESİ.....	286
WINDSOR ŞATOSU'NDA YATIYA DAVET	288
ASALA TEHDİDİ.....	291
CAMBRIDGE'DE ATATÜRK KÜRSÜSÜ.....	295
KENAN PAŞA'NIN ZİYARETİ	296
ÇOCUKLARIMIZA SÖZ KESTİK.....	302
ÇİFTE NİŞAN	305
DÜĞÜN.....	309
MİNA GELDİ	316
DOSTLARIMIZIN BAŞARILARI	319
TÜRKİYE'YE DÖNÜŞ VE GÜNEY AFRİKA.....	321
RAHMİ'NİN POLİTİKA MACERASI.....	324
HİNDİSTAN'A GİTTİM	325
UZAKDOĞU SEYAHATI.....	329
YAT RÜYAMIZ GERÇEK OLDU	335
SİNAN'IN SÜNNET DÜĞÜNÜ	337
SEVDİĞİMİZ TATİLLER	340
RAHMİ YÜRÜYÜŞE ÇIKTI.....	342
YENİKÖY'DE DEFNETTİK	345
RAHMİ'DEN SONRA.....	348
ÇOCUKLARLA GEMİ GEZİSİ	351
TORUNUM EVLENDİ	357
ÖZETLE.....	362
FOTOĞRAF ALBÜMÜMDEN.....	365

GİRİŞ

BAŞLARKEN...

İnsan, düşündüklerinin az bir bölümünü sözle anlatabilirmiş. Herhalde yazıyla anlatabildiği bölüm çok daha az olsa gerek.

82 yaşındayım ve bunca yıl sonra biraz da evlatlarımın ve torunlarımın teşvikiyle de olsa, hatıralarımı yazmaya karar verdim.

Şöyle bir geriye dönüp baktığımda, yılların su gibi aktığını ancak geçen onca zamanın da boşa gitmediğini görüyorum. Yaşadıklarım için her zaman Tanrı'ya şükretmesini bildim. Aldığım her nefes için de halen şükrediyorum. Çünkü hayatımda sevdiğim insanlar oldu, harika bir ailem, çok kıymetli dostlarım, arkadaşlarım oldu. Hayatta yapmak istediklerimi yaptım, zevk aldığım şeylerle uğraştım, ailemin, ülkemin ve Tanrı'nın bana verdiği sorumlulukları da elimden geldiği kadar yerine getirmeye çalıştım.

Kimi insan verdiği mücadeleleri hatıralarına yazar. Kimi insan kavgalarını, nefretlerini, olumsuz duygularını... Kimi insan özel hayatını yazar, aşklarını, ilişkilerini, hayal kırıklıklarını ya da hüznelerini...

Benim hatıralarımda bunları bulamayacaksınız. Elbette kızdıklarım da oldu, küstüklerim de... Beni mutsuz eden olaylar da... Hatıralarımı yazarken, bunları neredeyse hiç dile getirmemeye çalıştım. İstedim ki sizinle güzel şeyler paylaşayım. Hayatın çirkin yüzünü değil, mutlu, gülümseyen yüzünü göstereyim.

Bir dostum, "Sen, birçok insanın hayal ettiği şeyleri yaşamışsın!" demişti. Belki de haklıdır. Çünkü hayat yolum krallar, kraliçeler, prensesler, prensler, asiller, dünyaca ünlü Hollywood yıldızları, kitlelerin hayran olduğu büyük sanatçılarla kesişti. Bir yandan ülkem için hizmet eden eşimle birlikte bu göreve layık olmaya çalışırken, bir yandan da dünya tarihine damga vurmuş devlet başkanları, başbakanlar, bakanlarla aynı sofralarda bulundum, aynı sohbetlerde yer aldım. Saraylarda ağırlandığım da oldu, çok şöhretli kişileri masamda ağırladığım da... Bu sebepten, benim hatıralarımı okurken, kraliçeler, krallar,

prezsesler, cemiyet hayatında bildiğiniz isimler, hayran olduğunuz sanatçılarla karşılaşacaksınız. Sakın ola ki bunları övünmek adına yazdığım düşünülmesin. Bütün bunlar benim hayatımın bir parçasıydı, onun için kaleme alındı.

Gezip gördüğüm, zevk aldığım seyahatleri, ülkeleri ve güzellikleri de yazmaya çalıştım.

Bu kitabı okurken, beni sakın La Fontaine'in *Ağustosböceği ile Karınca* masalındaki ağustosböceğine benzetmeyin. Eminim çoğumuz güzel ve önemli kişilerle tanışmak ister, onların yaşamlarını merak ederiz. Bu kitapta yazmak istedim.

Ancak bu demek değildi ki ben bomboş bir hayat geçirdim. Derneklere, hastalara, bilhassa engelli kurumlarına, ihtiyaçları olanlara her zaman yardım etmeyi kendime vazife bildim. Ayrıca eğitime de çok önem verdim. Bugüne kadar yüzden fazla talebe okuttum ve halen okutuyorum. Üniversite bitirip beni yeni işyerinden arayan birçok genç yetiştirmekle de iftihar ediyorum. Sivil toplum kuruluşlarında, derneklerde yer aldım ve dünya daha güzel bir yer olsun diye elimi taşın altına koymaktan çekinmedim.

İstanbul'da başlayan Ankara, Kahire, Tahran, Strasbourg, Londra ve Girne'de devam eden hayatımın, okumayı arzu edenler için küçük bir özetini yaptım.

Zevk alarak okumanız ve kendi hayatınızın da sizin istediğiniz gibi, güzel geçmesi dileğimle...

1935 yılında, henüz bir bebekken çekilen ilk fotoğraflarımdan biri.

“ELÇİN” İSİMLİ İLK ÇOCUK

6 Ağustos 1935... Çok sıcak bir gün... Sabah saat onu yirmi geçiyor.
Bir bebek dünyaya geldi.
Babası Ethem İzzet Benice, Annesi Seniha Hanım, çok sevinçliler.
Kocaman bir bebek: Dört buçuk kilo!
O kız büyüdü ve işte ben: Elçin Benice Gümrükçüoğlu...
Karşınızdayım...

Babam, bana vereceği ismi *Türk Dil Kurumu Lügati*'nden bulmuş. Manasını çok beğenmiş: Bir demet çiçek... Türkler, Müslüman olmadan önce Orta Asya'da lakap olarak da kullanılıyormuş; “Altes”, “Prenses” gibi. Bildiğim kadarıyla Türkiye’de “Elçin” ismine sahip olan ilk kişi benim. İsmimi hep çok sevdim.

İlkokula İstanbul'da başladım: Yeni Kolej'de. Rahmetli Büyükelçi Coşkun Kırca'nın babasına ait bir okuldu. Sıraselviler'de Alman Hastanesi'nin karşısında, o dönemin en iyi ilkokul, ortaokul ve lisesi olan okullardan biriydi. Birinci sınıfı orada okudum.

İkinci sınıfa geçtiğimde 2. Dünya Harbi sırasında İstanbul'da yaşamak tehlikeli hale gelmiş, birçok aile, Anadolu'ya geçmişti. Boğazlar nedeniyle İstanbul'a da saldırı olması ihtimali vardı ve tehlike yakından hissediliyordu. Asıl mesleği gazetecilik olan babamın milletvekili olması ve bir süre Ankara'da yaşamamız da gerekince, Ankara'ya taşınmayı uygun bulduk.

Annem ile babamın düğünü, 1931.

Babam milletvekili olarak ülkesine hizmet ediyordu ama öte yandan iki gazetesi vardı ve Taksim'deki evimizi de kapatmamıştı. Kimi zaman İstanbul'da kimi zaman Ankara'da, bizim yanımızdaydı.

Ankara'da Türk Maarif Koleji'nde ikinci sınıfa devam ettim. O günlerde tanıdığım bazı arkadaşarımla hâlâ dostluğumuz devam ediyor. Bir kısmı İstanbul'a yerleşti, bir kısmı Ankara'da kaldı. Fakat bizim dostluğumuz hep baki kaldı.

Liseyi İstanbul'da, Arnavutköy Amerikan Koleji'nde okudum.

Genç yaşta kaybettiğim annem, beşiğimin başında gülümsüyor.

Taksim’de, Aydede Caddesi’ndeki evimiz, Taksim Parkı’na çok yakındı. Her sabah dadımla birlikte parka gider, arkadaşlarımla kumda oyun oynardık. Karaca Taşkent, “Koko” Erhan, Kehribar, Röne arkadaşlarımdan bazılarıydı. Seneler sonra hepsiyle tekrar buluştuk. Maalesef Koko’yu birkaç yıl önce kaybettik.

Çok yaramaz bir çocuktum. Kışları Taksim’deki apartmanda oturuyor, yazları da sayfiye yerlerinden yazlık ev kiraliyorduk. Bir yıl, yaz için Çubuklu’da bir yalı kiralamıştık. Oldukça büyük olan yalının bir tarafında biz, diğer tarafında ise Mehmet Osman Dostel ve ailesi kalıyordu. Evin biraz ilerisinde bir çay bahçesi ve içinde küçük, göl gibi bir havuz vardı. Bir öğleden sonra Yasemin, ablası Uğurcan, ben ve dadım oraya gittik. Göledin kenarına gitmiş, kurbağalara taş atıyordum. Birden ayağım kaydı ve o pis suya düştüm. Allah’tan gözünü üzerimden ayırmayan dadım beni görüp çekerek kurtarmıştı. Yerimde duramayan bir “küçük canavar” olduğum için, böyle kazalar başıma çok gelirdi.

Taksim’deki apartmanlar o zamanlar hep beş katlı, birbirlerine yapışık ve hemen hepsinin üstünde teraslar vardı. Bu teraslarda apartman sakinleri çamaşırlarını kuruturdu. Punduna getirip, terasa kaçmaya bayılırdım. Zaten beşinci katta oturduğumuz için bu zor da olmuyordu. Önce bitişiğimizdeki

apartmanın terasına geçerdim, sonra onun yanındakine. Neredeyse tüm blokun teraslarına geçebilirdim. Arada çatılar da çıkardı tek tük ama onlara tırmanmaya korkuyordum. Benim için terasa kaçıp, diğer apartmanların teraslarına geçmek, yeni bir dünya keşfetmek gibi heyecan vericiydi. Ben ne kadar zevk alıyorsam, evdekiler aynı derecede büyük korku yaşadılar. Küçük bir çocuğun teraslarda, kontrolsüz biçimde dolaşması olacak şey değil tabii. Durum fark edilince annemden yediğim güzel bir dayakla konu kapandı! Annemin dayak anlayışı popoya tokat atmak, kulak çekmekti. Popoma vurmasına aldırmasam da kulağım acıdığı için çekinirdim.

Sadece evde ve parkta değil, otomobilde de rahat durmaz, yaramazlık yapardım. Annem alışverişe gidip, beni şoföre emanet ettiği zaman zavallı Abdullah Efendi'yi deli ederdim. Önden arkaya, arkadan öne sürekli zıplardım. Abdullah Efendi, bu hareketliliğimden ötürü bana "Kurtlu Kaşar" lakabını takmıştı. Yine de bana kıyamadığı için anneme yaramazlıklarımı şikâyet etmezdi.

Annem kendisi de çok iyi araba kullanıyordu. İstanbul'da ilk araba kullanan hanımefendilerden biridir. Direksiyon başında onu ve arkadaşım Ayfer Dedehayıf'ın annesi Fatma Tatarı Hanımefendi'yi hatırlıyorum. Yaz, kış Yeniköy'de oturmaya başladıktan sonra annem çok erken kalkar, kendi arabasıyla Tarabya üstündeki koruluğa bülbül dinlemeye giderdi. Yazık ki artık ne korular var ne de bülbül sesleri. Şimdi artık oralar villa ve apartmanlarla doldu.

Çok iyi bir şoför olan annem araba kullanıyor. Yıl 1946.

BİR İSTANBUL GELENEĞİ

Benim çocukluğumda sayfiye denilen bir mevhum vardı. Yaz başında İstanbullular güneşten ve denizden istifade etmek, yazı daha serin geçirmek için deniz kıyısındaki yazlıklara yani sayfiye yerlerine giderlerdi. Bu, Osmanlı zamanından kalan bir geleneğimiz ve hâlâ da devam ediyor ancak artık sayfiye yerleri İstanbul'dan uzaklara kaydı...

Benim çocukluğumdaki belli başlı sayfiye yerleri Adalar, Florya, Yeşilköy, Suadiye, Caddebostan, Yalova gibi denize yakın ve plajları olan muhitlerdi. Biz de Yeniköy'e taşınıncaya kadar çoğunlukla Heybeliada'ya giderdik. Kendi evimiz yoktu fakat her sene başka bir ev kiralyorduk adada. Bu evler mobilyalı idi ama bazı eksikleri vardı: Buzdolabı, radyo gibi... Bunları da her yaz taşınırken apartmanın önünden bir kamyonu yükler, şahsi eşyalarımızla beraber ada iskelesinden ada vapuruna gönderirdik.

Adaya vardığımızda, eşyalarımızla birlikte yeni evimize taşınırdık. Mayıs başından eylül sonuna kadar adada kalır ve keyfini çıkarırdık.

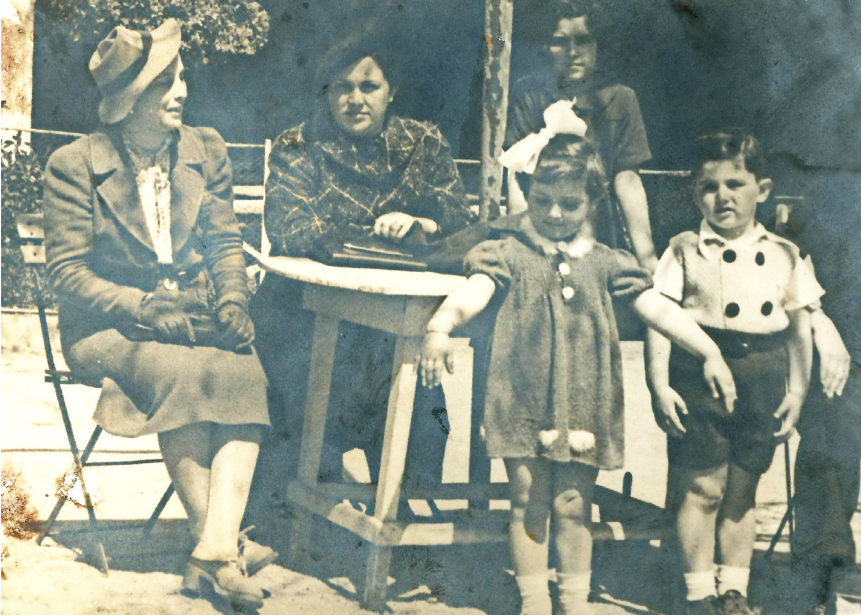

Yaramazlıklarına rağmen, herkesin sevdiği bir çocuktum. 1938 yılında bu pozu verecek kadar da fotoğrafa meraklı!

Babam her sabah 7.30 vapuru ile köprüye iner, oradan Nuruosmaniye Cadesi'ndeki *Son Telgraf* matbaasına gider, akşamüstü de 5.45 vapuru ile adaya dönerdi. Arkadaşlarıyla aynı vapurda beraber olurlardı. Bazen bezik filan oynarlardı vakit geçirmek için çünkü o dönemdeki vapurlar, bugünkü gibi süratli değildi. Bazı akşamüstleri, annemle iskeleye iner, dondurma yiyerek babamı beklerdim. Eve faytonla dönerdik. Hep faytoncunun yanına oturmak isterdim ama izin vermezlerdi.

Heybeliada'nın mehtabı meşhurdu. Büyükler peş peşe faytonlarla mehtabı seyre çıkar, şarkıları çamların arasından duyulurdu.

Anne ve babaları da annemle babamın arkadaşları olan birçok arkadaşım vardı. Sevinç Sohtorik, Erdal İnönü'yle evlendi; Özden İnönü, Metin Tok'er'le... İsmet Paşa'nın yeğeni Mutlu Temelli ise Erdem İlmen'le evlendi. Ayten Sadıkoğlu, Beymen'in sahibi Osman Boyner'le, Necla Targan, Selman Yaşar'la evlendiler. Seneler sonra bütün bu arkadaşlarımla tekrar buluştuk ve eskisi gibi arkadaşlığımız devam ediyor. Elbette sağ olanlarla. Çocukluk arkadaşlığı başka bir şey...

1938 yılında, sonradan çok ünlü bir gazeteci olan Çetin Emeç'le oynuyoruz.

Bir de ablalar vardı; bizlerden biraz daha büyüklerdi. Bu nedenle önce "abla" derken, sonra isimleriyle hitap etmeye başladık. Nebahat Kalkavan Sun-